

**Inventarislijst WOB-verzoek voorbereiding
beantwoording Kamervraag Bosman inzake
dekolonisatie voormalige Nederlandse Antillen**

Nr	Document	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger
1	Nota van 26 sept 2019 inzake Kamervragen Bosman (VVD) over dekolonisatieproces Nederlandse Antillen	Deels openbaar	10.2.e 11.1	BZK/CZW	Staatssecretaris van BZK
2	E-mailwisseling tussen 4 en 5 sept 2019: Tussenstand	Deels openbaar	10.2.e 11.1	BZK/CZW en BZ/DJZ	BZ/DJZ en BZK/CZW
3	E-mailwisseling tussen 6 en 9 sept 2019: Kamervragen	Deels openbaar	10.2.e 11.1	BZK/CZW en BZ/DJZ	BZK/CZW en BZ/DJZ
4	E-mailwisseling tussen 9 en 11 sept 2019: de Staat der Nederlanden I [PRDF-]	Niet openbaar	10.2.e 10.2.g 11.1	BZK/CZW en Pels Rijcken	Pels Rijcken en BZK/CZW
5	E-mailwisseling tussen 9 en 11 sept 2019: de Staat der Nederlanden II []	Niet openbaar	10.2.e 10.2.g 11.1	BZK/CZW en Pels Rijcken	Pels Rijcken en BZK/CZW
6	E-mailwisseling tussen 11 en 12 sept 2019: Nieuwe versie Kamervragen []	Niet openbaar	10.2.e 10.2.g 11.1	BZK/CZW en Pels Rijcken	Pels Rijcken en BZK/CZW

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan Staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Van 10.2.e
/CZW

SGC
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Contactpersoon

10.2.e

Datum

12 september 2019

Kenmerk

2019-0000490012

Bijlage(n)

1

nota

Kamervragen Bosman (VVD) over dekolonisatieproces
Nederlandse Antillen

Aanleiding/probleemstelling

Het Tweede Kamerlid Bosman (VVD) heeft Kamervragen gesteld over het dekolonisatieproces van de Nederlandse Antillen en de aard van het zelfbeschikkingsrecht. Deze vragen hangen samen met het voorstel dat Bosman in januari jl. bij de TK aanhangig heeft gemaakt om het uittredingsrecht van Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba constitutioneel vast te leggen. Vermoedelijk zal Bosman hierop terugkomen tijdens de begrotingsbehandeling KR.

Advies/actie

- Instemmen met deze nota en de bijgevoegde antwoorden op de vragen van Bosman.
- De antwoorden z.s.m. naar de TK zenden (in ieder geval voor aanvang van de begrotingsbehandeling).

Betrokken BZK onderdelen

CZW en KR

Toelichting

Rode draad Kamervragen:

Met zijn in totaal 16 vragen wenst Bosman van u te vernemen hoe het dekolonisatieproces van de Nederlandse Antillen in historische en juridische zin is verlopen. Rode draad door alles heen is de vraag of en, zo ja, wanneer het dekolonisatieproces van de Nederlandse Antillen is afgerond. In juridische taal: kunnen de Caribische (ei)landen vandaag nog een beroep doen op art. 73 Handvest VN en daarmee samenhangende resoluties van de Algemene Vergadering van de VN over dekolonisatie? Of hebben zij een 'full measure of self government' bereikt en zijn genoemde bepaling en resoluties van het Handvest niet meer van toepassing?

Over het antwoord op deze vragen en hun betekenis lopen de meningen uiteen. Door uw voorganger is tijdens de begrotingsbehandeling in 2016 in antwoord op een vraag van Bosman geantwoord dat art. 73 Handvest VN nog altijd van toepassing is op de Caribische delen van het Koninkrijk. Nadien is echter tussen BZ en BZK een discussie op gang gekomen of deze juridische zienswijze wel juist is. Deze discussie heeft geresulteerd in een precisering van het standpunt van Nederland. Thans wordt aangenomen dat het proces van dekolonisatie van de NA werd afgerond met de aanvaarding van het Statuut in 1954 en de verwijdering

Datum
12 september 2019
Kenmerk
2019-0000490012

van Suriname en de NA van de VN-lijst van niet-zelfbesturende gebieden een jaar later. Art. 73 HVN en bijbehorende resoluties zijn daarom volgens Nederland niet meer van toepassing op de Caribische delen van het Koninkrijk. (Zie uitgebreid de antwoorden op vragen 2; 8-10)

Relevantie:

Waarom is het belangrijk om vast te stellen of het dekolonisatieproces van de Nederlandse Antillen al dan niet is afgerond? Dit hangt samen met de juridische aanspraken die voormalige koloniale volkeren – onder het internationale recht – kunnen ontlenen aan hun zelfbeschikkingsrecht. In een koloniale fase zijn deze aanspraken verstrekkend. Zo is een (voormalige) kolonisator in deze fase verplicht mee te werken aan de wens van een (voormalige) kolonie om onafhankelijk te worden (externe samenwerking). In een post-koloniale fase ligt dit anders. Dan bestaat er op grond van het internationale zelfbeschikkingsrecht alleen een recht van secessie in uitzonderlijke omstandigheden (vgl. Kosovo). Is van zulke uitzonderlijke omstandigheden geen sprake, dan kan onafhankelijkheid alleen via de constitutionele procedures van een staat bereikt worden (vgl. Catalonië).

Behalve op onafhankelijkheid kan de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht ook gericht zijn op een verandering in constitutionele status *binnen* de grenzen van een staat (interne zelfbeschikking). Hier is het verschil tussen koloniale en post-koloniale fase minder relevant. In beide gevallen vergt zo'n verandering in status namelijk de medewerking en instemming van andere constitutionele actoren. (Zie uitgebreid de antwoorden op vragen 3; 5-6; 8; 10)

Spitsen we het bovenstaande toe op het Koninkrijk, dan lijkt de precisering van het standpunt van Nederland vooral gevolgen te hebben voor de vraag of Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba kunnen uittreden. Anders dan voor Aruba, is namelijk niet in het Statuut voorzien in een uittredingsrecht voor deze (ei)landen. En nu Nederland uitdraagt dat het proces van dekolonisatie reeds in 1954 werd afgerond, zou dat – onder het internationale recht – betekenen dat deze delen niet vrij zijn om uit het Koninkrijk te stappen. Dit is echter wel het geval. In ieder geval sinds de jaren '70 is door de Nederlandse regering meermaals uitgesproken dat de Caribische (ei)landen vrij zijn om eenzijdig te bepalen of zij uit het Koninkrijk willen stappen; zodanig dat inmiddels kan worden gesteld dat deze mogelijkheid de status heeft van ongeschreven Koninkrijksrecht. (Zie het antwoord op vraag 10) De consequentie van de precisering van het standpunt van Nederland is dan ook gering. Ook in de post-koloniale fase beschikken de (ei)landen namelijk over een uittrederecht; alleen niet op grond van het internationale recht maar op grond van het nationale recht.

Aanleiding:

De achtergrond waartegen Bosman zijn vragen stelt, vormt als gezegd zijn wetsvoorstel om het uittrederecht te codificeren voor Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In de MvT bij dit voorstel lijkt Bosman het standpunt te betrekken dat het zelfbeschikkingsrecht van de Caribische (ei)landen voortvloeit uit art. 73 HVN en koloniaal van aard is. Blijkens de vragen van Bosman is in dit verband op een gegeven moment zijn aandacht getrokken door

Met opmerkingen 10.2.e: Opmerking stas: dit is de kern; uitkomst is gelijk, alleen weg ernaar toe is verschillend.

Klopt

Datum
12 september 2019
Kenmerk
2019-0000490012

een schriftelijke verklaring van Nederland uit februari 2018 in een rechtszaak voor het Internationaal Gerechtshof tussen Mauritius en het Verenigd Koninkrijk (Chagos-zaak). In deze verklaring, opgesteld door BZ en afgestemd met BZK, stelt Nederland dat een bevolking haar koloniale zelfbeschikkingsrecht uitput, zodra in een koloniale fase een keuze wordt gemaakt voor onafhankelijkheid dan wel een bepaalde status binnen de staat. (Zie vraag 1 en 9) De verklaring verwijst echter niet specifiek naar de eigen situatie in het Koninkrijk, waardoor de indruk kan ontstaan dat de mogelijkheden voor Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba om over hun staatkundige toekomst te beschikken beperkter zijn dan door sommigen werd aangenomen. In het antwoord op vraag 10 wordt duidelijk gemaakt dat deze indruk ongegrond is; op basis van het constitutionele Koninkrijksrecht beschikken de (ei)landen ook in de post-koloniale fase over het recht om uit te treden.

Rechtszaak Sint Eustatius:

De precisering van het Nederlandse standpunt over de grondslag van het zelfbeschikkingsrecht van de Caribische (ei)landen wordt door de Nederlandse Staat uitgedragen in de rechtszaak die Clyde van Putten c.s. hebben aangespannen in verband met de Tijdelijke wet taakverwaarlozing. Van Putten c.s. doen in deze zaak een beroep op art. 73 Handvest. In kort geding heeft het Gerecht van eerste aanleg in december 2018 echter de Staat gelijk gegeven dat art. 73 Handvest sinds 1954 niet meer van toepassing is op de Caribische (ei)landen. Op 24 september was de mondelinge zitting in de bodemprocedure in dezelfde rechtszaak. De zitting is goed verlopen. Van Putten was hierbij niet aanwezig. Wel drie andere eisers. Deze hielden voornamelijk een emotioneel betoog, dat erop neerkwam dat er niets was bewezen van hetgeen de Commissie van Wijzen aan haar rapport ten grondslag heeft gelegd. Verder voerden zij aan dat het VN-Handvest werd geschonden met de wet taakverwaarlozing. De rechter had geen vragen. Het vonnis wordt op 22 oktober gegeven.

Politieke context

- De antwoorden zijn afgestemd met BZ en de Landsadvocaat. Wat eerstgenoemde betreft is van belang, dat dit departement nu aanvaardt dat Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba o.g.v. ongeschreven staatsrecht over een uittreedrecht beschikken. Een (redactionele) Statuutswijziging die nodig is bij een eventuele uittreding in de toekomst, is dan ook slechts declaratoir van aard; d.w.z., kan niet worden aangewend om deze uittreding tegen te houden.

11.1

Met opmerkingen 10.2.e: Vraag stas: Hoe kan deze verklaring algemeen zijn en specifiek niet gelden voor het KR?

Antw.: in de verklaring doet de Nederlandse regering algemene uitspraken over de betekenis van het zelfbeschikkingsrecht naar internationaal recht. Dit standpunt - dat ook voor het KR geldt - sorteert echter geen noemenswaardig effect voor het KR, omdat in het KR de Caribische eilanden ruime aanspraken genieten ovgv het zelfbeschikkingsrecht naar nationaal recht.

Met opmerkingen 10.2.e:11.1

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: tussenstand
Datum: donderdag 5 september 2019 15:26:55

Prima 10.2.e, ik neem ook vraag 12 voor mijn rekening.

Groet

.....
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
SG-Cluster
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
.....

10.2.e

.....
Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 5 september 2019 12:10
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: tussenstand

10.2.e,

Ik werk uiteraard, waar nodig, ook aan de andere vragen, en zal idd met een conceptantwoord komen voor vraag 11 en 13. Vraag 12 is echter BZK terrein. 11.1

[Redacted]

[Redacted]

Groet,
10.2.e

.....
From: 10.2.e
Sent: woensdag 4 september 2019 18:49
To: 10.2.e
Subject: tussenstand

Dag 10.2.e,

Bijgevoegd een tussenstand wat betreft de uitwerking van onze gedachten, met even je aandacht voor mijn beantwoording van vragen 5 t/m 7 (groen gearceerd). 11.1

[Redacted]

[Redacted]

11.1

Morgen ontvang je de antwoorden op mijn overige vragen. Ik ga er van uit dat jij antwoorden op de vragen **11, 12 en 13** voorbereidt. Heb ik dat goed begrepen?

Groet en we hebben morgen verder contact,

10.2.e

.....
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
SG-Cluster
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
.....

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: kamervragen
Datum: maandag 9 september 2019 12:01:15

Prima 10.2.e . Dank.

Laat graag nog even wat de reactie van de LA is.

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: maandag 9 september 2019 11:44
To: 10.2.e
Subject: RE: kamervragen

Hartelijke dank 10.2.e voor jullie antwoorden en commentaar. Ik heb alles overgenomen. Zie het bijgevoegde document, dat ik nu bij ons de lijn in ga doen.

11.1

Groet 10.2.e

Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
SG-Cluster
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 september 2019 11:05
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: kamervragen

10.2.e ,

11.1

10.2.e

Ministry of Foreign Affairs
Kingdom of the Netherlands
Sent while travelling

Van: 10.2.e

Datum: maandag 09 sep. 2019 10:51 AM

Aan: 10.2.e

Onderwerp: RE: kamervragen

10.2.e,

Zie graag de bijlage.

11.1

Groeten,

10.2.e

From: 10.2.e

Sent: vrijdag 6 september 2019 11:31

To: 10.2.e

Subject: kamervragen

Ha 10.2.e,

Zie bijgevoegd alle antwoorden, behalve bij 11 en 13. Wil jij deze antwoorden, hopelijk vandaag nog, in het document toevoegen?

Verder hoor ik nog graag even of je een ei hebt gelegd over de rol van jouw minister. Lijkt mij persoonlijk, bij nadere overdenking, niet nodig. De 1^e termijn van de begrotingsbehandeling van KR vindt plaats op dinsdag 8 oktober. Ik zou het waarderen als je dan stand-by staat voor mogelijke vragen over de kwestie.

11.1

Groeten 10.2.e

Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
SG-Cluster
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat

aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.